

Zlatá 20. léta, poválečná obnova,
vítězné státy

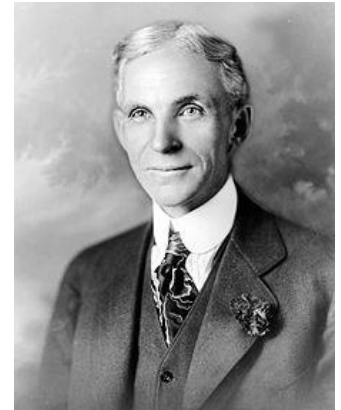
Nová technika

- zrušeny státní zásahy do ekonomiky
- liberální tržní mechanismus
- všeobecné zavádění elektřiny, velkovýroba elektromotorů, žárovek, elektrospotřebičů
- rozvoj telekomunikace: hromadně telefony (USA)
- 1920 - 22 pravidelné rozhlasové vysílání (USA, F, VB)
- 1928 zvukový film

Objevy

výroba benzínu, umělého kaučuku,
syntetických vitamínů,
energetických agregátů,
elektronových mikroskopů,
děrnoštitkových počítačů, televize,
barevné fotografie

Revoluce v dopravě

- hromadná výroba automobilů
- **Henry Ford** (1927 15 milionů modelu T, poté model A), motorizoval Ameriku
- potřeba pohonných hmot=> těžba ropy
- rozvoj chemického průmyslu
- nové silnice, dálnice
- civilní letecká doprava (Charles Lindberg 1927 přeletěl sám Atlantik mezi New Yorkem a Paříží)

Nové technologie

- kompletní výrobní linky
- běžící pás
- automatizovaná výroba
- růst osobní spotřeby
- růst průmyslové výroby (Japonsko, USA, F, N i ČSR)

Změna životního stylu

- zábava, kino, divadla
- cestování, turistický ruch
- dámská móda – zkracování
- pánská móda – sportovní vzhled
- volný čas
- tanec (charleston, shimmi)
- jazz

Pacifismus v mezinárodních vztazích

- cílem **celosvětový mír** (Společnost národů)
- prostřednictvím arbitráže, bezpečnosti a odzbrojení
- **Rýnský garanční pakt**, návrh VB, přijat 1925 ve švýcarském **Locarnu**, nedotknutelnost západní hranice N s F a Belgií, **záruka východní hranice** s ČSR a Polskem **neprosazena**=> nebezpečná možnost její revize
- 1926 přijetí N do SN

- od 1926 jednání o odzbrojení
- 1928 **Briand-Kellogův pakt** (Pařížský pakt), iniciativa F a USA, podepsalo 60 států:
 - spory řešit jednáním, ne válkou
 - nestanoveny sankce
 - nestanoveny konkrétní odzbrojení

Situace v koloniích

- požadavky národní a politické samostatnosti
- vycházeli z práva národů na sebeurčení
- Asie, Afrika, Latinská Amerika
- nesouhlas koloniálních mocností=> po 1. sv. válce se svět kolonií nerozpadl, ale **přerozdělil** na základě versaillesko-washingtonské soustavy
vůči koloniím demokracie neuplatněna

Čína ve 20. letech

- formálně samostatná a vítězná
- cílem Japonska její ovládnutí
- Šan-tung připojen k Japonsku versailleskou smlouvou=> **protijaponské hnutí**= hnutí 4. května), v čele **Sunjantsen** (radikální demokrat), strana **Kuomintang**, cílem nacionalismus, demokracie, republika, blahobyt lidu, rozdělení půdy, práva dělníků
- poté generál **Čankajšek**, 1927 provedl převrat, z Kuomintangu vyloučení komunisté
- Čankajšek **sjednotil Čínu**, ale pokračuje občanská válka s **Mao Ce-tungem (komunista)**

Indie ve 20. letech

- během 1. sv. v. **britský slib statutu britského dominia**, po válce nesplněn
- protestní demonstrace
- strana: **Indický národní kongres** (Mahátma Gándhí, Džaváharlál Nehrú)
- boj za nezávislost bez násilí: bojkot britského zboží, odmítání práce pro Brity, občanská neposlušnost, 1920 hnutí nespolupráce s úřady
- 1922 střet s policií v Čauri-Čauře => kampaň odvolána
- britská perzekuce, Gándhí odsouzen na 6 let
- <https://www.stream.cz/slavedny/799400-den-kdy-se-gandhi-vydal-na-protestni-solny-pochod-12-brezen>

Turecko ve 20. letech

- 1923 * Turecké republiky
- princip 1 vládnoucí strany
- modernizace, reformy
- místo muslimského evropské právo
- zrušeno mnohoženství
- odluka církve od státu
- arabské písmo nahrazeno latinkou
- Mustafa Kemal Atatürk

Palestina ve 20. letech

- arabské země se zbavily turecké nadvlády, ale staly se **mandátním územím** (závislé)
- Palestina pod **britským mandátem**
- Židům povoleno přistěhovalectví, zakládání **kibuců**= zemědělské nebo průmyslové osady Židů s kolektivním vlastnictvím
- odpor palestinského arabského obyvatelstva